



ОТЪ ПЕРОТО ДО ЧЕТЕЦА

ЕТО, ти разгръщаш вестничето, мой маани читателю, гледаш картинките, прочиташ стиховете, приказките, разказчетата, новинките. И се радваш, а може-би си и недоволен от нещо. Нищо. А азъ винаги се радвамъ, стига че си погледналъ въ вестника и си го прочелъ.

Но знаеш ли ти, какво трудъ и време си отишли за написването, печатането и изпращането на вестника? Знаеш ли неговия пътъ отъ перото до твоите очи? Не, ти не знаешъ. Азъ ще ти разкажа.

Да вземемъ за примѣръ този брой. Той трябва да излезе на 15 мартъ. Десетина дена по-рано редакторътъ се загрижаватъ да намѣрять и напишатъ всичко това, което ти сега четешъ. Наистина, тѣ не могатъ всичко сами да напишатъ. „Поточе“ си има и сътрудници, други лица — поети и писатели, които даватъ своите трудове за малкитъ читателци.

А пъкъ редакцията ти възнаграждава за това споредъ сърдцата си, съ които разполага. Ето, материалътъ за вестника е готовъ и подреденъ. Сега иде работата на печатаря. Той взема ръкописа и буква по буква нарежда стиховете, разказитъ и т. и. Буквитъ съ направени отъ олово, които се употребяватъ много пъти. Тѣ съ поставени въ макии кутини, наредени една до друга и образуваатъ едно ланкто съединче, наречено кася. Отъ тия кутини печатарятъ взема една по една буквитъ, нарежда ги въ думи, изречения. Въ тая работата той може да срѣдне и затова отпечатва на единъ листъ това, което е наредилъ. Сега редакторътъ прочита отпечатаното и поправя грѣшитъ, които пъкъ после печатарятъ поправя въ оловнитъ букви. Таяа той нарежда всичкитъ ръкописи, които подрежда въ страниците.

Редакторътъ пакъ ги преглежда и отново поправя останалитъ грѣшци. А, забравихме. Ами картинките какъ се отпечатватъ? Ето какъ. Картинката се дава въ една друга работилница, наречена цинкография. Тамъ единъ специаленъ фотографически апаратъ фотографира картинките и ги отпечатва, вмѣсто на хартия, на цинкови или медни плочки. Таяа приготвени, цинковитъ или медни картинки се заковаватъ на дебела дъска. Тия картинки се наричатъ кашета. Тѣ се поставяатъ отъ печатара между буквитъ, калето имъ е мѣстото.

Сега вестникътъ е готовъ да се печата на хартия. Избраватъ въ 4 страниците оловни букви и кашета се поставяатъ върху една голѣма машина. Едно голѣмо колело я докарва въ движение. Буквитъ се намазватъ съ мастило (специално печатарско мастило, а не като това, съ което пишете), пуца се хартията, която се пригизва надъ буквитъ и ето най-после излиза отпечатанъ вестника, горъе и за няколко часа всичкитъ броеве са отпечатани. Последната работа е на изпращача. Той отчита броеветъ, обвива ги въ хартия и ги изпраща по пощата на малкитъ читателци изъ цялата ни страна.

Никола Никитовъ

КОГАТО КОКИЧЕТО ЦЪВНЕ...

СМѢХЪ, вѣсъ, напичане... Децата, погледни дѣте агнета изъ оградата, изкащата на главата си ше дигнати. Баба имъ прибравла рано обогаченитъ агнета на топло, заврѣла при тяхъ и децата въ здравелна оаза, а ти измѣлихъ напълъ. Пепелта въ огнището светела, по жълтове вѣстре оставени кокури, никого не свърте вжире. Само децата са зарпани въ жести. Отъ вчерашъ слышето набѣгна обеления съ юнга прощане и дори ето — безъ да съвѣтъ аманта кога — няколко джеси се промѣнаха презъ дупката на юнгата. Като скрѣсно слышчево око е отворила клепци прочувната отъ гѣмѣт, прѣстъ книга, затинавица върти продинѣнитъ изъ жести, а на децата върти продинѣнитъ изъ жести, а на децата още по се съвѣта душа. Въ този жѣтъ едно се прѣвѣтне, азъ оста — друго ще си разбѣй главата — жѣра на нищо рѣзъ жѣсти не даватъ!

На отълѣтѣ нѣкой шала по-земното. Изведнѣкъ всѣко се смършува до свари, игноранте се изпрѣвѣтъ срѣзъ оградата и всички аперѣтъ очи къмъ вратата.

То баба имъ била!... Скъватъ тѣ и се втурватъ презъ главата. Едно отъкъмъ бѣсия, друго отъкъмъ се пропѣтъ ше я повалѣтъ! До като тѣ се изжѣри, докато прѣтворѣ вжѣта, агнета и децата урѣха презъ тѣма.

— Бре, бре, на синадиръ, кѣто че сте джѣжи! — вика подирѣ имъ тѣ, но кой я слуша.

Като срѣзѣтъ плѣщци прѣмѣха тѣ изъ двора и се прѣсѣгна на вси страни. Тукъ едно ритна стегнатия столяръ на черешата и се засирни нагѣтъ. Тамъ деветъ по-малки погнаха на купището агнетата, искѣтъ да ги взадѣтъ! Пѣтъ трето — вѣкъ — не го скрѣрѣло на земката, кѣчило се на градницата плѣтъ и отъ тамъ вика отъ все сила!... Още двора се гѣмѣти.

Нѣма ни цѣлѣтъ, плѣтъ, да отъзвѣрѣтъ на вѣтната радостъ. По съдени пѣвѣници по порицѣнитъ на изкащата се чернѣй роженицата. Тѣтъкъ въ далнина е разарѣтъ бѣла рѣца Балканѣтъ, а на страни се чуѣ — стрѣката жѣли съ бѣстри, едри съмѣтъ... Скъватъ земката излѣва въ подалнитъ си дни.

Децата изобогачиха, изжѣриха се и лѣкъ се сбѣраха купѣлю въ лѣкъ борѣта срѣзъ двора, дѣто се оглеждаше високогѣо вѣдро неба.

— Хаидѣ въ градницата! — вѣкича най-го-

лимѣто и ги посѣда нѣкъ вжѣтника, изпрѣвѣтъ тѣтъкъ въ горѣкъ жѣтъ на двора.

Нарѣдъ градницитъ лѣки грѣнатѣ отъ зменѣта влага. Намѣстѣа ослѣзѣтъ — опрѣкътъ събѣтъше още стѣни и азѣта не събѣтъ да налѣзѣтъ въ разпѣлѣната земѣ. Подирѣ не могатъ си съвѣтътъ излѣза си. Поуловѣна се прѣдѣ вжѣтника, разлѣзѣла се, кѣто на търѣстѣ изжѣлъ и изведнѣкъ излѣка едно отгоре: „Кокѣчетѣ! Ей го цѣлѣло!“

Всичко изжѣриха око. По приѣтъ тѣтъкъ край плѣте на вжѣкътъ лѣкъ бѣ оборило много чело конѣче — пърѣа радѣсна съзѣла на проплѣтъ. Децата го ноубогачиха, гледаѣт го и нѣкой не свѣе да сегѣкъ нѣкъ него.

— Горѣничѣто, еманѣтъ се джѣри на стѣлѣчетѣ си, кѣто кама, — съмѣла го най-голимѣто отъ лѣвѣта.

— То вѣче е видѣло, млѣкѣтата му го е изменила, а бѣтъ? — припомни друго приѣката, кѣто баба имъ веднѣкъ до късно разпѣрѣа край каминѣта.

... — На майѣ маѣшка болѣло ранѣното конѣче, тѣ го ни жѣли, ни млѣкъ, кѣкто другѣтъ цѣлѣтъ. Шѣкъ жѣто свѣти Атанѣсъ съ лѣпѣтъ тѣтъкъ поимѣе край тѣтъкъ, да отѣдѣ проплѣтъ при Господѣ да молѣ, посѣмѣ му до тѣ и поулавѣ завѣрѣченѣто си да млѣкъ на вжѣлѣ събѣтъ, че е дошла топло проплѣтъ. И то ето го, хвалѣло и вжѣра, измѣчило — озвѣрѣтъ се насѣтъ-излѣзѣтъ по градницитъ лѣкъ — нѣма ни зѣмѣчило, ни лѣкъ, — събѣтъше око не излѣзѣтъ по нѣрѣвѣни... Чѣкъ сега разбѣри, излѣзѣла го е мѣшка му и кѣчило чѣло да не гледа борѣтъ нѣкъ ше го срѣни носѣтъ стѣлѣтъ!... — По добѣре да го откъснѣтъ, — додѣде едно отъ децѣта.

— Да го откъснѣтъ, бѣтъ, че да го оставѣтъ на плѣтѣто гѣлѣздо на полѣкатѣ!

— Мали тѣ казѣ баба, бѣтъ, — се зѣвѣна и трѣто край най-голимѣто. — Съ пърѣвѣно конѣче се кѣтъ плѣтитъ гѣлѣздо. Плѣтѣката нѣтъ вѣла, пакъ тѣтъкъ отъ си снѣсе вѣштѣта. Пѣкъ ше ни излѣти плѣтина...

И докѣто го нѣма, другѣтъ откъсно конѣчетѣ и цѣлѣтъ откъмъ дощѣ приѣмѣ да гѣрѣти плѣтѣто гѣлѣздо нагоре къмъ разпѣрѣната храсти лѣзина.

П. Ю. Тоарѣвъ



МНОЗИНА отъ нашѣя народъ не обогѣтъ тази плѣща, кѣто не обогѣтъ изобѣдо носѣтитъ плѣщи, кѣто бѣгатъ и се криѣтъ отъ дѣлѣните сълѣтина. Въ гѣсѣа на букадѣ, хорѣта видѣватъ изѣшо зѣмѣщето, кѣто носѣ баба. А на много мѣста по-прѣситѣ хора вжѣватъ, че букѣлѣтъ е въ друвѣа съ горѣнитъ друвѣе и съплѣтѣтъ на дѣволѣ и тѣмѣниѣта и зѣтова тѣ не обѣла слышето. Това се потѣрѣждава, казѣватъ тѣ, и отъ мѣстѣто дѣло живѣе той. Букѣлѣтъ обогѣчиѣно си ярѣти гѣлѣздо въ нѣкой гѣлѣтъ и затѣмѣтъ горѣни жѣтъ и изнѣобѣ въ тѣмѣно мѣсто, въ което чѣвѣтъ не лесно може да пролѣтѣне. Той се отличѣва съ своѣта прѣдѣлѣнитѣ.

На войъ за ярѣти букѣлѣтъ излѣза ношѣо време. Дѣмѣтъ той, обогѣчиѣно, стѣно неподвижно нѣжѣде въ нѣкое забѣлуѣно мѣсто въ полудѣрѣвно състояние, разбѣри се зѣмѣно телѣто кѣто се прислушѣва въ всѣкъ съмѣнитѣно шумѣление, кѣто отлѣта отъ тамъ при най-малѣта несѣностъ.

Букѣлѣтъ налѣзѣа въ само налѣи, но и голѣми плѣщи и животѣти. Чѣсто налѣа и зайци, гѣларѣри, гѣсици и патѣци, зѣтова го мрѣватъ кѣтитъ плѣщи. Стѣна само да се покѣне дѣмѣтъ нѣжѣде, веднѣкъ всѣкѣи плѣщи се събѣратъ отъ

всѣкъде, върѣтъ се надъ свои вжѣтъ, високо вѣнатъ, скѣжатъ го обогѣватъ съ клѣтан. Но букѣлѣтъ обогѣчиѣно тѣрѣде малѣко вѣмѣниѣно обрѣтъ на подгѣната окогѣо него ярѣла.

Гѣлѣздѣто си той ярѣти по разѣни мѣста на дѣрѣветѣ, въ дупкѣти на скалѣтитъ, въ старѣтитъ и съборѣни зѣмѣни и т. и. Другѣтълѣтъ: полѣтъ къкъ своѣтъ налѣи тѣлѣтъ нѣмѣни гѣмѣтъ и ги зѣмѣщѣватъ отъ ярѣно. Гѣлѣтъ си да налѣватъ и чѣвѣка, кѣктоже зѣтъ се добѣкѣни до тѣхѣното гѣлѣздо.

Уловѣнитъ букѣли могатъ да жѣнатѣ за творѣчиѣски животѣ тѣрѣде дълѣго, обѣте, тѣ не приѣмѣватъ къмъ чѣвѣка, кѣто го е уловѣлъ. Букѣлѣтъ мѣме да се отѣсѣри малѣко или много, само тогѣва, ако е уловѣтъ ято малѣкъ отъ гѣлѣздѣто и ако се употребѣтъ много време за негѣното опѣмѣчѣване.

Кѣлѣгѣто се отѣназъ за негѣвата вѣлѣнитѣ за негѣвата перѣщиѣта, тѣ достѣга и до 75 см. Той има достѣ гѣсте перѣщиѣта, кѣто на горѣната чѣстѣ е съ гѣмѣни, рѣжѣваѣто жѣлѣти и черни перѣ, подѣ гѣлата жѣлѣти и бѣли. Отдѣлу рѣжѣваѣто жѣлѣти съ черни дълѣки илѣти. Перѣцѣта му на ушитѣ съ черни, а отъ жѣлѣтитѣ, тѣ страна въ жѣлѣти вѣщи. Оштѣ му съкъ съ бѣлѣсѣво зѣлатѣно-мѣлѣтъ цѣлѣтъ, а вѣмѣнитѣкъ нѣтъ ярѣ черѣвинѣтъ.

Евѣнѣй Шѣварѣвъ

